

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Βασικά στοιχεία του νομικού πλαισίου σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα – Οι άδειες Creative Commons

Δρ. Μαριάνθη Πετράκη
Κεντρική Ομάδα Υποστήριξης έργου
mpetraki@noc.uoa.gr

άδεια χρήσης

Το παρόν υλικό διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Ελλάδα Αναφορά Παρόμοια Διανομή έκδοση 3.0.

Στην παρουσίαση αυτή γίνεται χρήση υλικού από:

Τσιαβός Π., Πετράκη Μ. (2014) Θέματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Ενημερωτική Εκδήλωση της Δράσης «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών», Αθήνα 09.04.2014

Τσιαβός Π. (2013) Βασικά Ζητήματα Θέματα Αδειοδότησης, AuTh OpenCourses, Θεσσαλονίκη 27.06.2013

Η αναφορά στην Παρουσίαση αυτή να γίνεται ως εξής:

Πετράκη Μ. (2014) Βασικά στοιχεία του νομικού πλαισίου σχετικά με τα Πνευματικά Δικαιώματα- Οι άδειες Creative Commons, «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών», Α' Κύκλος Εκπαίδευσης Προσωπικού Υποστήριξης 21.05.2014

Χρηματοδότηση

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

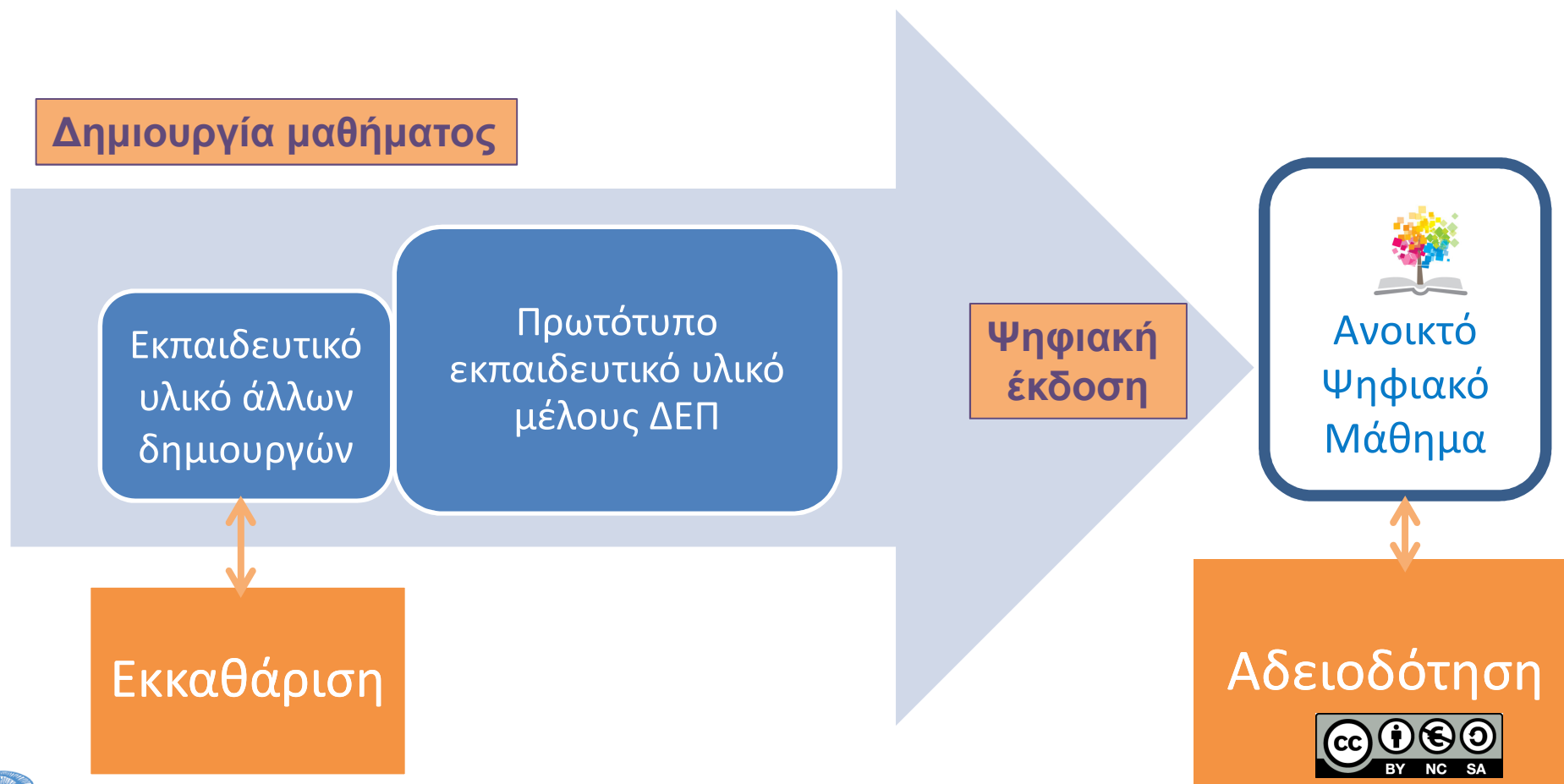

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΨΜ & πνευματικά δικαιώματα

Το νομικό πλαίσιο

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ Αρ. Φύλλου 25
4 Μαρτίου 1993

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2121
Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδόθηκε τον ακόλουθο Νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Άρθρο 1
Πνευματική ιδιοκτησία

1. Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα).

2. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες, που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 2
Αντικείμενο του δικαιώματος

1. Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις, με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα, με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τριδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη.

2. Νοούνται επίσης ως έργα οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης, καθώς και οι συλλογές έργων ή συλλογές εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι εγκυκλοπαίδειες, οι ανθολογίες και οι βάσεις δεδομένων, εφόσον η επιλογή ή η διεύθυνση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη. Η προστασία των έργων της παρούσας παραγράφου γίνεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων στα προϋπάρχοντα έργα, που χρησιμοποιήθηκαν ως αντικείμενο των μετατροπών ή των συλλογών.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου 7 του παρόντος νόμου, θεωρούνται ως έργα λόγω προστατευόμενα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους. Η προστασία παρέχεται σε κάθε μορφή έκφρασης ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι ιδέες και οι αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, περιλαμβανομένων και εκείνων στις οποίες βασίζονται τα συστήματα διασύνδεσής του, δεν προστατεύονται κατά τον παρόντα νόμο. Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή θεωρείται πρωτότυπο εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του.

4. Η προστασία του παρόντος νόμου είναι ανεξάρτητη από την αξία και τον προορισμό του έργου, καθώς και από το γεγονός ότι το έργο προστατεύεται ενδεχομένως και από άλλες διατάξεις.

5. Η προστασία του παρόντος νόμου δεν εκτείνεται σε επίσημα κείμενα με τα οποία εκφράζεται η άσκηση πολιτειακής αρμοδιότητας και ιδίως σε νομοθετικά, διοικητικά ή δικαστικά κείμενα, καθώς και στις εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης, στις ειδήσεις και στα απλά γεγονότα ή στοιχεία.

 creative commons

Ο Ν. 2121/93 – Πνευματική Ιδιοκτησία

Άρθρο 1 **Πνευματική ιδιοκτησία**

1. Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα).

Ο Ν. 2121/93

Ο δημιουργός **πρωτότυπου** πνευματικού έργου αποκτά **αυτομάτως**, με τη δημιουργία του έργου, αποκλειστικά και απόλυτα πνευματικά δικαιώματα στο έργο του © **copyright – All rights reserved**

↳ **ΔΕΝ απαιτούνται διατυπώσεις για την κτήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.**

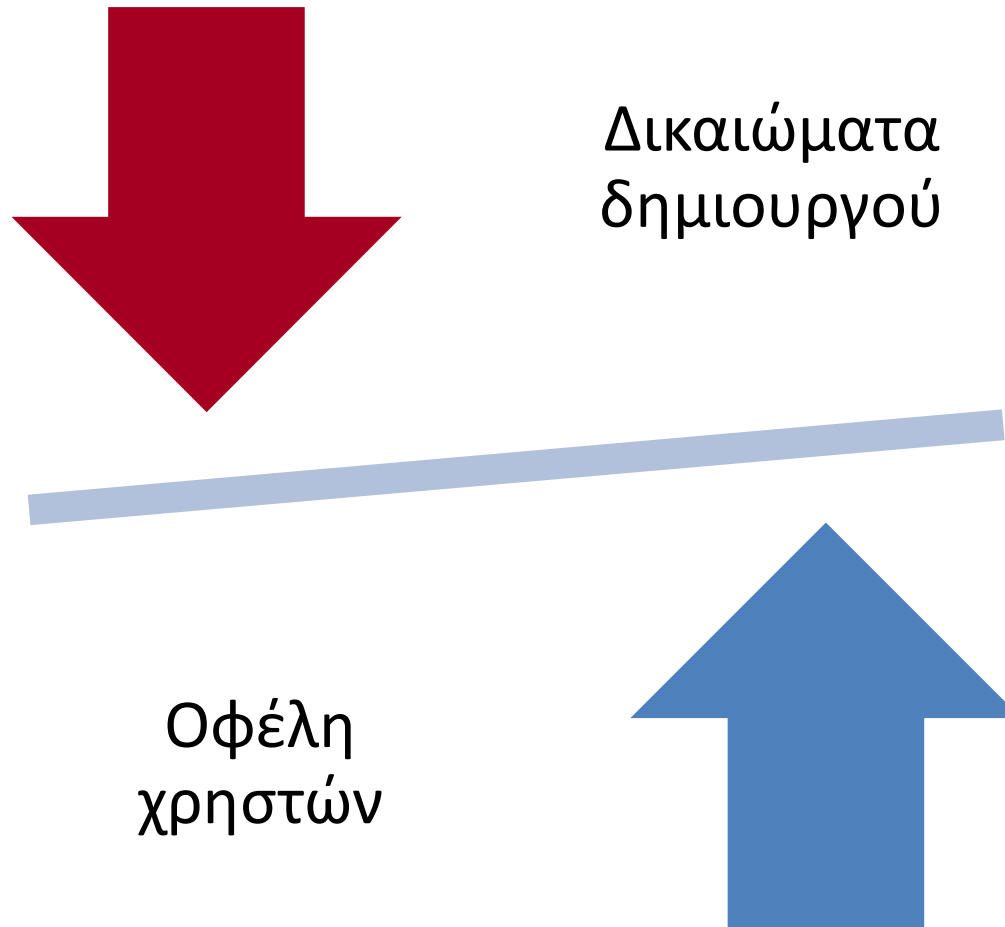
↳ **Κάθε πρωτότυπο πνευματικό έργο προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα αυτομάτως με τη δημιουργία του. Γενικά, η χρήση του απαιτεί τη λήψη συγκεκριμένης άδειας.**

Τα πνευματικά δικαιώματα συνίστανται από το:

- Περιουσιακό δικαίωμα (εκμετάλλευση του έργου)
- Ηθικό δικαίωμα (δεσμός του δημιουργού με το έργο)

Ο Ν. 2121/93 : εξισορρόπηση δικαιωμάτων

Ο Ν. 2121/93 : Εξαιρέσεις

Επιτρέπεται χωρίς άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή (με αναφορά στην πηγή και στα ονόματα του δημιουργού και του εκδότη):

- η παράθεση σύντομων αποσπασμάτων έργου προς υποστήριξη γνώμης ή κριτική
- η αναπαραγωγή σύντομων αποσπασμάτων έργου για τη διδασκαλία ή τις εξετάσεις σε **εκπαιδευτικό ίδρυμα.**

Άρθρο 19 **Παράθεση αποσπασμάτων**

Επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η παράθεση σύντομων αποσπασμάτων από έργο άλλου νομίμως δημοσιευμένου για την υποστήριξη της γνώμης εκείνου που παραθέτει ή την κριτική της γνώμης του άλλου, εφόσον η παράθεση των απο-

Άρθρο 21 **Αναπαραγωγή για διδασκαλία**

Επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η αναπαραγωγή άρθρων νομίμως δημοσιευμένων σε εφημερίδα ή σε περιοδικό, σύντομων αποσπασμάτων έργου ή τμημάτων σύντομου έργου ή έργου των εικαστικών τεχνών νομίμως δημοσιευμένου, εφόσον γίνεται αποκλειστικά για τη διδασκαλία ή τις εξετάσεις σε εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο μέτρο που δικαιολογείται από τον εκπαιδευτικό σκοπό, είναι σύμφωνη με τα χρηστά ήθη και δεν εμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση. Η αναπαραγωγή πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων του δημιουργού και του εκδότη, εφόσον τα ονόματα αυτά εμφανίζονται στην πηγή.

Οι άδειες Creative Commons (1/2)

- Τεχνολογικό και νομικό εργαλείο για την πνευματική ιδιοκτησία :
 - αυστηρά δομημένο
 - ευέλικτο
 - απλό

ώστε να **διευκολύνει** τη χρήση έργων.

- Οι άδειες CC δίνουν στο δημιουργό ενός έργου τη δυνατότητα να **επιτρέψει** σε οποιονδήποτε να επαναχρησιμοποιήσει το έργο με συγκεκριμένους όρους, **χωρίς να ζητήσει προηγουμένως άδεια από τον δημιουργό.**
- Προέλευση :Μη κερδοσκοπικός οργανισμός Creative Commons (Lawrence Lessig -Καθηγητής Δικαίου στο Harvard Law School). Στοχεύει στην προώθηση της καλύτερης επαναχρησιμοποίησης περιεχομένου χάριν της προώθησης της δημιουργικότητας και της καινοτομίας.

Οι άδειες Creative Commons (2/2)

- Λειτουργούν εντός του νομικού «συστήματος» της Π. Ι.
 - βασίζονται στο Ν. 2121/93.
 - Ελλάδα: Οκτώβριος 2007 <http://www.creativecommons.gr/>
- Παρέχουν ένα νομικό πλαίσιο το οποίο είναι περισσότερο **ευέλικτο** από το copyright

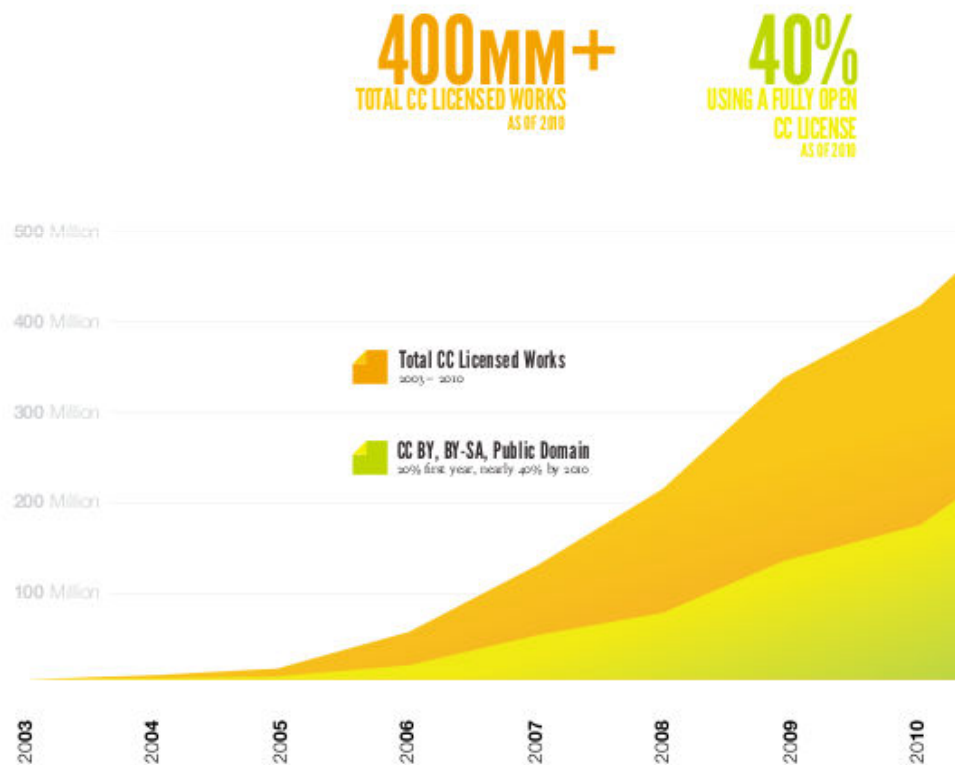
Copyright: all rights reserved **Creative Commons: some rights reserved**

- «Διατίθενται» δωρεάν μέσω του Διαδικτύου.
- Η χρήση τους δεν απαιτεί την παραίτηση του δημιουργού από το περιουσιακό δικαίωμα.

Το εύρος χρήσης των αδειών Creative Commons

Οι άδειες CC αποτελούν παγκοσμίως το πιο διαδεδομένο σχήμα ανοικτών αδειών.

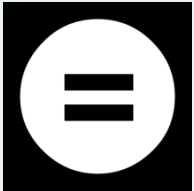

<http://thepowerofopen.org/>

Δομή των αδειών CC

Στοιχεία αδειών (Licence Elements)

Σύμβολο	Στοιχείο	
	Αναφορά (Attribution)	Αναφορά στον αρχικό δημιουργό του έργου
	Μη Εμπορική Χρήση (Non-Commercial)	Απαγόρευση εμπορικής χρήσης του έργου
	Μη Παράγωγο Έργο (No Derivative Works)	Απαγόρευση δημιουργίας παράγωγων έργων
	Παρόμοια Διανομή (Share Alike)	Διανομή του παράγωγου έργου με τους όρους άδειας του αρχικού έργου

Οι άδειες Creative Commons

Σύμβολο	Όνομα
	Αναφορά (Attribution)
	Αναφορά - Παρόμοια Διανομή (Attribution) - (Share Alike)
	Αναφορά – Μη Παράγωγο Έργο (Attribution) - (No Derivative Works)
	Αναφορά – Μη Εμπορική Χρήση (Attribution) - (Non-Commercial)
	Αναφορά – Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή (Attribution) - (Non-Commercial) - (Share Alike)
	Αναφορά – Μη Εμπορική Χρήση - Μη Παράγωγο Έργο (Attribution) - (Non-Commercial) - (No Derivative Works)

Η άδεια CC-Αναφορά

- Το έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί
 - από οποιονδήποτε
 - με οποιονδήποτε τρόπο

↪ Με υποχρέωση αναφοράς στο δημιουργό του με τον ακριβή τρόπο που αυτός έχει δηλώσει ότι θέλει να αναφέρεται στο «σημείωμα αναφοράς» .

Η άδεια CC-Αναφορά – Παρόμοια Διανομή

- Το έργο μπορεί να
 - αντιγραφεί
 - διανεμηθεί / προβληθεί / εκτελεστεί
 - τροποποιηθεί (δημιουργία παράγωγου έργου)
- Τα παράγωγα έργα θα διανέμονται με τους ίδιους όρους.
 - ↳ Με υποχρέωση αναφοράς στο δημιουργό του με τον ακριβή τρόπο που αυτός έχει δηλώσει ότι θέλει να αναφέρεται στο «σημείωμα αναφοράς» .

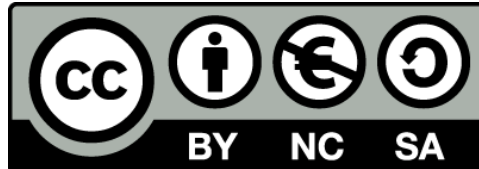
Η άδεια CC-Αναφορά –Μη παράγωγο έργο

- **Μόνο το αρχικό έργο ως έχει μπορεί να:**
 - αντιγραφεί
 - διανεμηθεί / προβληθεί / εκτελεστεί
- **Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παράγωγου έργου.**
 - ↳ Με υποχρέωση αναφοράς στο δημιουργό του με τον ακριβή τρόπο που αυτός έχει δηλώσει ότι θέλει να αναφέρεται στο «σημείωμα αναφοράς» .

Η άδεια CC-Αναφορά –Μη εμπορική χρήση – Παρόμοια διανομή

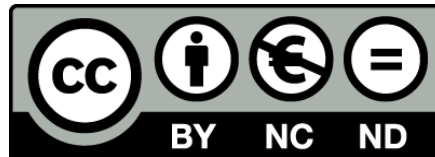

- Το έργο μπορεί να
 - αντιγραφεί
 - διανεμηθεί / προβληθεί / εκτελεστεί
 - τροποποιηθεί (δημιουργία παράγωγου έργου)
- Απαγορεύεται η εμπορική χρήση του έργου και των παράγωγων έργων.
- Τα παράγωγα έργα θα διανέμονται με τους ίδιους όρους.

↳ Με υποχρέωση αναφοράς στο δημιουργό του με τον ακριβή τρόπο που αυτός έχει δηλώσει ότι θέλει να αναφέρεται στο «σημείωμα αναφοράς» .

Η άδεια CC-Αναφορά –Μη εμπορική χρήση – Μη παράγωγο έργο

- **Μόνο το αρχικό έργο ως έχει μπορεί να:**
 - αντιγραφεί
 - διανεμηθεί / προβληθεί / εκτελεστεί
 - **Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.**
 - **Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παράγωγου έργου.**
- ↳ **Με υποχρέωση αναφοράς στο δημιουργό του με τον ακριβή τρόπο που αυτός έχει δηλώσει ότι θέλει να αναφέρεται στο «σημείωμα αναφοράς» .**

Εν κατακλείδι...

- ΔΕΝ απαιτούνται διατυπώσεις για την κτήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Ο δημιουργός ενός έργου **διατηρεί** το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας όταν το αδειοδοτεί με άδεια CC.
- CC είναι τρόπος αδειοδότησης, ΔΕΝ σημαίνει ελεύθερο δικαιωμάτων.

